

REAL ACADEMIA DE DOCTORS

La cultura com a part integrant de l'Olimpisme

Discurs de recepció com Acadèmic d'Honor de l'

Excm. Sr. Joan Antoni Samaranch i Torelló

Marquès de Samaranch

A l'acte de la seva recepció, 26 d'octubre de 1995, i

discurs de contestació de l'acadèmic de número

Excm. Sr. Jaume Gil i Aluja

Doctor en Ciències Econòmiques

Barcelona

1995

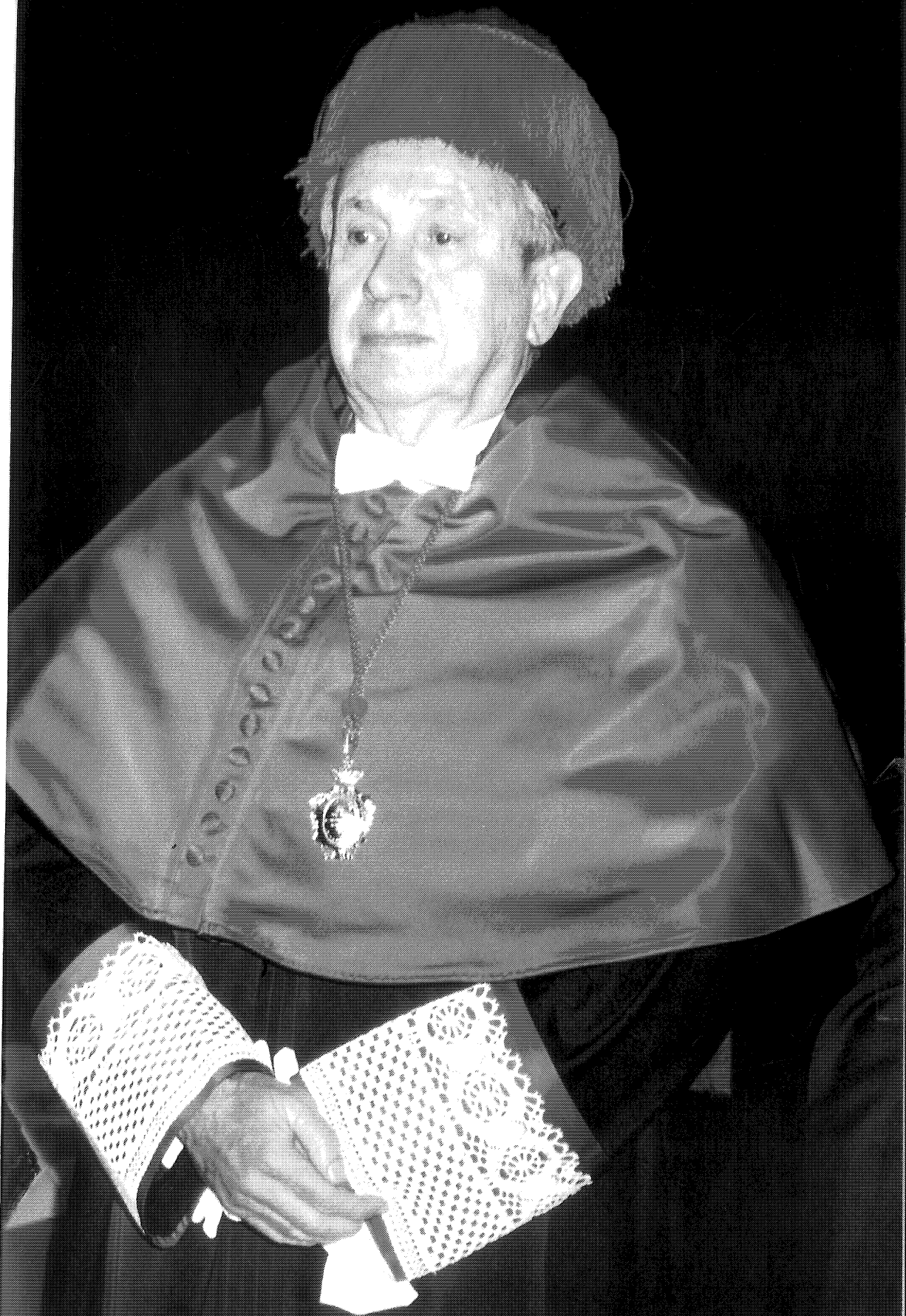
Joan Antoni Samaranch i Torelló
Marquès de Samaranch

La cultura com a
part integrant de l'Olimpisme

REAL ACADEMIA DE DOCTORS

-Publicacions-

Excm. Sr. President de la Reial Acadèmia
de Doctors:

Excms. Srs. Acadèmics:

Digníssimes autoritats:

Senyores i senyors:

És per a mi un moment molt emocionant trobar-me aquí amb la cimera de la cultura catalana que significa aquesta Reial Acadèmia de Doctors, la qual agrupa el bo i millor dels qui posseeixen el màxim grau universitari. I més encara; que aquesta trobada sigui per a rebre'm a la Corporació, i que m'honorí amb la seva confiança alhora que se m'imbueixi de

la responsabilitat que sigui un portaveu de la Institució, de la seva tasca i dels seus acadèmics arreu on la meva missió olímpica em mena.

Deixeu que abans de continuar, doni les gràcies a l'estimat President que m'acaba de prendre jurament; als amics que m'han apadrinat, que tant pes tenen a la societat i a la intel·lectualitat catalana, a l'entranyable Dr. Jaume Gil i Aluja que ha accedit contestar al meu discurs, a les autoritats que han volgut acompanyar-me en aquest acte, als molts amics que omplen aquesta sala, a les senyores que eleven el to distingit i elitista, i, molt especialment, a aquest impressionant grup d'acadèmics als quals prego que m'acceptin com un més que ve a col·laborar a l'afany acadèmic. Voldria que tinguéssiu la seguretat que faré el que pugui per ser mereixedor d'aquesta distinció que avui em feu, que per a mi significa molt, per ser de casa, dels amics, a qui m'agradaria demostrar-los que la meua promesa no ha estat campana sense batall.

En presentar-me avui a la Institució, he volgut fer-vos arribar com a missatge la maqueta d'aquest pont tan fabulós que uneix dos mons tan singulars i tan propers com són la Cultura i l'Olimpisme.

El segon principi fonamental de la Carta Olímpica, defineix l'olimpisme "com una filosofia de la vida que exalta i combina en un conjunt harmònic les qualitats del cos, la voluntat i l'esperit. En la unió de l'esport amb la cultura i l'educació, l'olimpisme es proposa crear un estil de vida basat en l'alegria de l'esforç, el valor educatiu del bon exemple i el respecte dels principis ètics fonamentals universals". En moltes ocasions he manifestat que la diferència entre l'esport i els Jocs Olímpics es troba fonamentalment en el fet que els Jocs Olímpics són la suma de l'esport i la cultura.

L'ideal olímpic cerca la creació d'un món pacífic i millor, el progrés de l'individu i el benefici social col·lectiu. Aquests principis, canviant en les formes i de necessària adaptació a través del temps, es troben en la base de l'olimpisme dels temps remots. Gràcies a la fidelitat a ells, el Moviment Olímpic s'ha preservat i engrandit, i podem dir que ara, a les darreries del segon mil·lenni, viu el millor moment de tota la seva història.

La unió entre esport i cultura és part fonamental de les arrels olímpiques. A la Grècia clàssica, l'activitat física formava part de l'educació integral dels joves i es considerava

tan important la força física com la de l'esperit. Plató indica que "s'ha de formar el cos per a la gimnàstica i l'ànima per a la música". Els Jocs Olímpics, nascuts al voltant de l'any 776 abans de J.C., tenien unes bases profundament religioses arrelades en el sentiment popular. Els atletes guanyadors podien ésser elevats a la categoria de semidéus i tenien el dret a fer que se'ls aixequés una estàtua en el parc d'Olimpia. Però a més de les gestes purament esportives, els Jocs Olímpics es convertien en una heterogènia i equilibrada trobada d'atletes, filòsofs, poetes, artistes, historiadors, escriptors... D'una banda, eren el marc ideal perquè tots ells, aprofitant la gran quantitat de població que s'hi concentrava, exposessin i contrastessin les seves idees. D'altra banda, els artistes s'inspiraven en la plàstica present en l'esport per aportar noves creacions. De tots aquests camps en tenim mostres: escultures d'atletes, ceràmiques i pintures, composicions musicals... Els escriptors clàssics fan abundants referències a l'esport i als Jocs Olímpics; cal destacar Píndar, el qual en la seva obra *L'Olimpica* explica com Heracles instituï els Jocs Olímpics. Les discussions filosòfiques (són famoses les reflexions de Plató en aquest sentit) i els discursos polítics completaven aquesta amalgama que ja en aquells temps envoltava Olímpia. La veritat

és que freqüentment no sabem on acaba la mitologia per entrar en la història.

Els Jocs Olímpics de l'era moderna creats pel Baró Pierre de Coubertin, no van perdre aquestes arrels; al contrari, les van reforçar. El Baró de Coubertin era un humanista en el més extens sentit de la paraula i, per tant, el seu objectiu era la millora de l'individu i de la societat, en aquest cas mitjançant els Jocs Olímpics. Per això, aquells havien d'ésser quelcom més que esport, que activitat física: havien d'alimentar també la part intel·lectual i espiritual de l'home.

El 25 de novembre de 1892, Pierre de Coubertin, en el seu discurs pronunciat a la Sorbona amb motiu del cinquè aniversari de la creació de la Société des Sports Athlétiques, de la qual era secretari, va dir: "És evident que el progrès –telègraf, comunicacions per tren...– ha fet més per a la pau que tots els tractats. Tinc l'esperança que l'atletisme encara hi farà més. Exportem corredors, esgrimistes, remers... vet aquí el lliure canvi del futur, i el dia que això sigui introduït en els costums de la vella Europa, la pau haurà rebut un nou i fort suport".

El Coubertin visionari tenia clar el paper dels Jocs Olímpics com a element important

per contribuir a edificar un món pacífic i millor, però no en solitari, sinó en conjunt i en harmonia amb la cultura i l'educació, dins el respecte dels principis ètics universals.

Per ell, els Jocs Olímpics havien d'ésser més que l'esforç físic. Unir l'art i l'esport era un dels eixos importants del pensament de Coubertin. "L'esport ha de concebre's com a productor d'art. L'esport produeix bellesa ja que genera l'atleta, que és una escultura viva. L'art antic s'ha servit de l'atleta amb abundància i perfecció, però només de l'atleta en repòs. L'artista modern té davant seu moltes altres interpretacions possibles". Una vegada més trobem la intuïció de Coubertin, que s'avança al desenvolupament de noves arts les quals, aplicades a l'esport, han florit especialment en la segona meitat del segle XX.

Per dur a terme aquest concepte i garantir una unió oficial, estructurada i estable, Coubertin va convocar el 23 de maig de 1906 la Conferència Consultiva de les Arts, les Lletres i l'Esport, a París, on van participar més de setanta escriptors i artistes per estudiar de quina forma les arts i les lletres podien col·laborar en la celebració de les Olimpíades Modernes i, en general associar-se a la pràctica de l'esport, per beneficiar-se'n i ennoblir-lo alhora.

La conferència va proposar al CIO cinc concursos sobre arquitectura, música, escultura, pintura i literatura: "El pentatló de les muses", destinat a promoure cada quatre anys obres inspirades en l'esport.

La primera edició va tenir lloc el 1912 en els Jocs Olímpics d'Estocolm, i en la modalitat de literatura va triomfar la composició "Oda a l'esport", firmada per Georges Hohroch i M. Eschbach, pseudònims amb els quals participava Coubertin mateix. La presència de la cultura i de les arts ha continuat des d'aleshores sempre present en els Jocs, de formes diverses segons el moment i les circumstàncies, però sempre de forma important. La versió actual d'aquesta presència d'una forma estable la podem trobar en "les Olimpíades Culturals", que sota la responsabilitat dels Comitès Organitzadors dels Jocs s'han desenvolupat amb gran èxit en darreres edicions dels Jocs Olímpics, i que se celebren al llarg del període olímpic corresponent.

El Moviment Olímpic de l'era moderna ha complert 100 anys. L'any 1994 vam celebrar el nostre Centenari. En aquest temps, el món ha canviat molt. El progrés de la nostra civilització ha estat extraordinari, però malgrat tot no s'ha pogut evitar que la pobresa continuï, les

guerres proliferin i les desigualtats i injustícies no siguin del tot eradicades. La noció de cultura ha evolucionat i ha pres rellevància la seva vessant sòcio-cultural i l'art ha trobat noves formes d'expressió. Al front del Moviment Olímpic hi ha hagut set Presidents i més de quatre-cents membres provinents dels quatre costats del planeta. Els Jocs Olímpics s'han convertit en un fenomen de primera magnitud mundial. La importància creixent de l'esport a les darreries del segle XX, del Moviment Olímpic –en aquest moment comptem amb 197 països membres– i el desenvolupament de la societat de la informació, encapçalada per la televisió, que fa arribar els Jocs Olímpics arreu del planeta, són factors clau d'aquest desenvolupament que ningú no hagués pogut imaginar. La seva influència en el món també ha crescut de manera molt important. Els Jocs Olímpics han evolucionat, s'han adaptat i s'hauran d'adaptar als temps, però els nostres ideals i principis continuen inalterables. Són canviants en les formes, però permanents en la seva base, amb garantia d'estabilitat i de futur.

Contribuir a edificar un món pacífic i millor, a l'entesa de la joventut, a la comprensió entre els pobles, tot això mitjançant l'esport, continua essent la nostra guia, i gràcies a

aquesta creixent influència, el Moviment Olímpic està cada vegada en millors condicions de contribuir a aquests fins. En els darrers anys ens hem llançat a una sèrie d'acions concretes d'un clar impacte socio-cultural adaptat a les necessitats de la societat de les darreries del segle XX i que estan basades en els nostres ideals i en el codi ètic que els ha de regir, que té com a elements de base la tolerància, la generositat, la solidaritat, l'amistat, la no discriminació i el respecte envers els altres.

El CIO està molt satisfet d'haver promogut durant l'any 1993 la crida en favor de la "Treva Olímpica", antiga tradició grega que aturava els conflictes bèl·lics durante el període en el qual se celebraven els Jocs Olímpics. El 25 d'octubre de 1993, la 48a Assemblea General de l'ONU va aprovar per unanimitat una resolució en la qual obliga tots els seus Estats membres a seguir-la. El fet, encara que obtingués resultats simbòlics, mostra la clara voluntat i implicació del Moviment Olímpic en la lluita en pro de la pau, l'entesa i la reconciliació.

Així mateix, el Moviment Olímpic va lluitar sempre contra la innoble política de l'*apartheid* que es patia a Sud-àfrica i va con-

tribuir a l'establiment d'un moviment esportiu no racial en aquest país. En els Jocs de la XXVa Olimpíada de Barcelona es produí el retorn de Sud-àfrica al Moviment Olímpic, del qual havia estat exclosa des dels Jocs Olímpics de Mèxic del 68. Aquest era un dels èxits més importants del món olímpic.

El Moviment Olímpic s'ha compromès en la lluita per la preservació del medi ambient, i ha proposat un estil de vida respectuós de l'home amb el seu entorn, a partir de la pràctica esportiva, a fi de mantenir una terra acollidora per a les generacions presents i futures. Per això, el CIO ha signat un acord amb el Programa de les Nacions Unides per al medi ambient, ha donat suport al "Pacte per la Terra", conseqüència de la cimera mundial de Rio de Janeiro el 1992, i ha organitzat la primera Conferència Mundial sobre Esport i Medi Ambient a Lausanne, el passat mes de juliol, en el magnífic marc del Museu Olímpic.

El Moviment Olímpic col·labora decididament en l'eradicació d'aquesta xacra social que és la droga en general i el dopatge en l'esport en particular. Exemple clar d'aquesta actitud és l'acord signat entre el CIO, les Federacions Internacionals del Programa Olímpic i tots els Comitès Olímpics Nacionals del món

per tal d'homogeneïtzar les regles referides a substàncies dopants, controls i sancions, la qual cosa sens dubte ajuda a formar un front molt més compacte contra els infractors. També es va patrocinar la conferència "Esport contra la droga", celebrada a Roma el passat mes de febrer en col·laboració amb els Comitès Olímpics Nacionals d'Europa, el Programa de les Nacions Unides Contra la Droga, l'Organització Mundial de la Salut, la UNESCO i la UNICEF, d'on va sortir una crida a tots els atletes del món a fi d'ajudar i protegir la joventut contra el consum de drogues.

El Moviment Olímpic està en vies de desplaçar tots els seus esforços pel desenvolupament de l'esport femení. És el nostre compromís afavorir l'accés de les dones a llocs de responsabilitat en la direcció de l'esport nacional i mundial, com una ajuda més en el seu camí vers la igualtat. La presència d'una representació oficial del Moviment Olímpic en la Conferència Internacional de la Dona, celebrada a Pequín recentment, és clara mostra d'aquesta voluntat.

Aquest any 1995, Any Internacional de la Tolerància, el Moviment Olímpic redobla esforços per ensenyar, mitjantçant la pràctica de l'esport, les nocions de *fair-play*, control i respecte d'un mateix, solidaritat, acceptació de

la derrota i administració de la victòria... amb la promoció d'un estil de vida més sa i exemplar, tot per combatre el perill de la creixent violència que ens envaeix a les darreries del segle XX.

El CIO aporta una gran contribució al desenvolupament de l'esport en el món a partir dels fons de "Solidaritat Olímpica", mitjançant l'organització de plans de formació en tots els camps d'aplicació i l'atorgament de borses d'ajuda a atletes i tècnics dels països d'arreu del món i en especial dels que estan en vies de desenvolupament.

El Moviment Olímpic intenta conrear tots els camps d'aplicació: l'esport d'alta competició, l'esport per a tothom, l'esport per a disminuïts, l'esport a l'escola i la universitat, a la família... Aquestes iniciatives, preses en els darrers anys, han estat en coordinació i col·laboració amb els més importants organismes que intenten promoure la millora de l'ésser humà a nivell mundial, com l'ONU, la UNICEF, l'OMS i moltes altres organitzacions governamentals i no-governamentals.

Per totes aquestes raons, l'ONU ha proclamat, en l'espai de dos anys, tres resolucions que afecten el Moviment Olímpic i l'esport,

per mitjà de l'enfocament d'aquest com a instrument de pau, concòrdia i millora del gènere humà. La primera –octubre 93– proclamà l'any 1994 Any Internacional de l'Esport i de l'Ideal Olímpic; la segona –en les mateixes dates– cridava a la Treva Olímpica pels Jocs Olímpics de Lillehammer, i la tercera, realitzada per la 49a Assemblea General el set de desembre de 1994, adoptà la resolució titulada “Creació, mitjantçant l'esport i l'ideal olímpic, d'un món millor on regni la pau”. La raó d'aquesta es podria resumir en la següent frase de Boutros Boutros-Ghali: “L'ideal olímpic és un himne a la tolerància, a la comprensió entre éssers i cultures. Convida a la competició, però a la competició dins el respecte envers els altres. A la seva manera, l'olimpisme és una escola de democràcia. En altres paraules, existeix un llaç natural entre l'ètica dels Jocs Olímpics i els principis fonamentals de l'Organització de les Nacions Unides. Amb el CIO, les Nacions Unides compten amb un aliat inestimable en la seva acció al servei de la pau i la comprensió entre els homes”.

Aquesta és la cultura olímpica amb majúscules, aquella que, unida a l'esport, ajuda a assolir els nostres ideals, els quals tenen la seva màxima expressió i significació en els Jocs Olímpics.

Els Jocs Olímpics, per si mateixos s'han manifestat com un vehicle extraordinari de transformació, millora i promoció de les ciutats i països que els han organitzat. Així s'explica el creixent nombre de ciutats que aspiren a organitzar els Jocs, i que en cada convocatòria se supera. Els darrers estudis mostren l'impacte favorable que les ciutats reben, ja sigui de millora urbanística, de xarxa de serveis, com d'infraestructures de tipus econòmic, social, cultural, esportiu, etc. Barcelona és un magnífic exemple de tot això.

A més, el Moviment Olímpic ha preservat l'esperit abans esmentat i ha garantit que les ciutats que organitzen els Jocs Olímpics continuïn retent homenatge a la cultura i les arts lligades a l'esport, alhora que demana que mostrin el millor d'aquestes, amb tot el que això significa d'atenció i promoció de la pròpia cultura. Els dos punts culminants són: l'Olimpíada Cultural i les Cerimònies d'inauguració i cloenda dels Jocs Olímpics.

Les Olimpíades Culturals, descendents molt llunyanes d'aquella conferència consultiva que sobre les arts, les lletres i l'esport se celebrà a París el 1906, s'han convertit en un pròleg fix i consolidat dels Jocs Olímpics. El gran èxit dels darrers programes, en especial

els de Lillehammer i Barcelona, hi han ajudat. Ara Atlanta i Nagano han preparat ambiciosos plans a fi que els visitants de tot el món puguin participar de l'esperit olímpic i de la cultura i art del món sencer, però en especial de la seva ciutat i del seu país.

Les Cerimònies dels Jocs Olímpics, per la seva visibilitat –especialment la d'inauguració– s'han convertit en punt estel·lar dels Jocs Olímpics i són els moments idonis perquè la ciutat i el país organitzador puguin mostrar al món les seves tradicions, el seu art, la seva cultura, la seva gent. És la seva carta de presentació al món, alhora que una prova d'execució que marcarà la tendència en l'opinió de la gent per a la resta del Jocs. El cas de Barcelona està en la ment de tots i és el paradigma de les cerimònies actuals: la Mediterrània, la ciutat, les tenores, els vestits “dalinians”, la sardana... tot envoltat i impregnat de l'esperit i de l'ideal olímpic.

Hem pogut constatar que el CIO continua fidel a la línia del fundador de l'olimpisme modern que havia cercat durant tota la seva vida aquesta aliança entre l'esport, la cultura i l'art. Quina millor manera trobaríem d'aplegar tot el que s'ha exposat que en un Museu? Construir un Museu Olímpic va ésser el desig de Coubertin i, des del 23 de juny de 1993, el

CIO té el Museu Olímpic de Lausanne, que podem considerar com un lloc privilegiat de cultura i memòria.

La bellesa és present en tot el Museu i en els seus voltants. El seu emplaçament, a Ouchy, davant del Llac Léman i els Alps és un regal per a la vista. S'ha procurat preservar al màxim la natura, amb la modificació dels plànols inicials de construcció per salvar un roure centenari i mantenir un equilibri màxim entre les proporcions de l'edificació i el medi ambient, de manera que el Museu s'integri harmoniosament en el paisatge.

Una vegada dins el Museu, mitjançant objectes i imatges, es retroba l'emoció viscuda en els Jocs Olímpics, la força de voluntat dels atletes, l'alegria de la victòria, les festes, els cerimonials, els símbols... l'esperit olímpic. La història hi és present, però també totes les arts plàstiques, el disseny, l'arquitectura olímpica, la filatèlia, la numismàtica i, especialment, i amb la mirada cap al futur, la integració de la informàtica i de l'àudio-visual com un nou art de la imatge que tan bé es correspon amb la realitat actual dels Jocs Olímpics.

Grans obres d'art i artistes de reconeguda fama mundial hi són presents: Rodin amb

L'atleta americà, Bourdelle amb Heracles Arquer, Berrocal, Chillida, Tàpies, Niki de Saint-Phalle, Botero, Tinguely, Alumà...

El Museu compta amb el Centre d'Estudis Olímpics, el qual, amb els seus arxius històrics, la seva biblioteca de més de 15.000 volums i el departament de recerca, s'està convertint en el centre mundial on estudiants, investigadors o simples interessats poden aprofundir en la realitat del Moviment Olímpic.

Per tots aquests fets el Museu ha estat distingit recentment amb el "Premi al Museu Europeu de l'Any 1995", premi del qual ens sentim molt orgullosos, ja que entenem que el món de la cultura reconeix no només el Museu mateix, sinó també tots els seus valors intrínsecs i connotacions culturals, motiu precisament de totes aquestes reflexions.

El Museu no hagués estat possible sense la inestimable col·laboració d'un gran nombre de donants que han esponsoritzat en més del vuitanta per cent els costos derivats de la seva construcció. Entre ells, cal assenyalar la important ajuda d'organismes i empreses de Catalunya i de la resta d'Espanya (Govern de la Generalitat de Catalunya, Estat Espanyol, La Caixa, COOB'92, Nutrexa, Empresaris que

van patrocinar la promoció de la candidatura de Barcelona'92), que està en consonància amb la "nostra" presència ben evident en el Museu mateix, a nivell de les obres d'artistes, de la museologia, etc, etc. Després de vint-i-set mesos de funcionament, hem rebut més de 450.000 visitants, xifra llargament superior a les previsions efectuades inicialment i que mostra l'interès palpable del públic en general pel Moviment Olímpic.

El Museu s'ha convertit en el "vaixell capità" de la política cultural del CIO.

Per acabar d'analitzar l'obra del CIO en el terreny que ens ocupa, hem d'assenyalar que comptem amb la nostra "Comissió Cultural", que és la responsable d'assessorar la Comissió Executiva.

Voldria esmentar també l'Acadèmia Olímpica Internacional, radicada precisament a Olímpia, que és la institució que vetlla per a la reflexió i anàlisi permanent dels nostres principis, i que ha donat lloc a múltiples Acadèmies Olímpiques Nacionals.

Dins d'altres accions específiques que promovem en diversos camps de les arts, hem d'esmentar la creació de la "Suite Olympic

Centennial", en col·laboració amb cinquanta artistes de renom mundial a fi de commemorar el Centenari del CIO; els premis anuals "The Best" de fotografia esportiva; els premis "Anells d'Or" per realitzacions de televisió dins els Jocs Olímpics, i, a nivell més puntual, citar l'exposició que sobre "Art, esport i cultura" es va organitzar el passat mes de desembre a Nova York, en col·laboració amb l'Organització de les Nacions Unides, o la monogràfica sobre "Miró escultor", presentada en el Museu Olímpic de Lausanne, dins la seva política d'exposicions temporals.

No voldria oblidar les nostres magnífiques relacions amb Universitats d'arreu del món, que han donat lloc a múltiples cursos sobre l'olimpisme, d'entre les quals sobresurt la creació de la "Càtedra Internacional Olímpica" a la Universitat Autònoma de Barcelona.

En resum, aquests són els fets, que a la fi és el que compta. Realment, a les darreries del segle XX, quan vivim "L'Edat d'Or de l'Esport", el Moviment Olímpic pot estar orgullós d'haver contribuït a fer realitat en la pràctica i en els fets de cada dia el pensament de Coubertin, el qual s'inspirava en l'esperit dels grecs: la unió de l'esport i la cultura per obtenir un món millor.

I aquí em teniu per aportar amb entusiasme tot el que pugui fer en l'afany acadèmic. Amic President, espero poder col·laborar als treballs de la Reial Acadèmia i fer honor al meu jurament d'enaltir el títol i la dignitat doctoral i acadèmica.

Compteu amb mi. Moltes gràcies.

SEMBLANÇA

de

l'Excm. Sr. Joan Antoni Samaranch i Torelló

Joan Antoni Samaranch i Torelló va néixer en el si d'una família d'industrials barcelonesos, en la qual destacava la generositat i filantropia de la mare i el caràcter emprenedor del pare. Aquest va ser allò que els americans qualificarien de self-made man, i aquella va deixar empremta en múltiples obres socials.

Nascut a Barcelona el 17 de juliol de 1920, va estudiar en el Col·legi Alemany i va cursar estudis superiors en l'Escola d'Alts Estudis Mercantils de Barcelona, i els va ampliar a Londres i als Estats Units d'Amèrica. Més tard es va diplomar en l'Institut d'Estudis Superiors d'Empresa (IESE), de Barcelona.

El seu coneixement d'idiomes el permet parlar, a més de la seva llengua materna, l'anglès, el francès i el rus. També coneix l'alemany.

Professionalment es va iniciar en la indústria familiar, en la branca tèxtil, i va fundar diverses empreses en aquest sector. Posteriorment, la seva col·laboració va ser buscada per empreses bancàries, immobiliàries i elèctriques, en les quals ell ha exercit una tasca densa i positiva.

Pel que fa a l'esport va començar en el hoquei sobre patins com a jugador, i després va cobrir tots els graons que pot oferir un esport, des de capità de l'equip fins a seleccionador nacional, president de la Federació Espanyola i Vice-president d'Honor de la Federació Internacional d'aquest esport.

Va ser boxejador amateur i va participar en els Campionats de Catalunya d'aquesta categoria. És coneixedor de la nàutica i de la navegació a vela.

Com a dirigent esportiu, les seves qualitats d'organitzador i d'home receptor de totes les opinions i col·laboracions, aviat es van posar de manifest. Va formar part del Comitè Olímpic Espanyol des de l'any 1956, i el va presidir des de 1967 fins a 1970. En la dècada dels seixanta i durant un període de gairebé quatre anys, va exercir la direcció de l'Educació Física i de l'Esport a Espanya.

L'abril de 1966, a Roma, va ser elegit membre del Comitè Olímpic Internacional i, en diversos mandats de quatre anys, va ser elegit per a la Comissió Executiva de l'esmentat Comitè. Així mateix en va ser el seu Vice-president. Va presidir la Comissió de Premsa i va ser Cap de protocol Olímpic.

La seva vinculació en l'àrea mediterrània el va portar a la Vice-presidència del Comitè Internacional dels Jocs Mediterranis.

Totalment integrat en la seva ciutat, ha estat regidor del seu Ajuntament i va ocupar la Ponència d'Esports; ha estat Diputat Provincial-President de la Comissió d'Esports i President de la Diputació Provincial de Barcelona. Actualment exerceix la Presidència de "la Caixa" (Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona), per a la qual va ser elegit el 28 de maig de 1987.

Va acabar el seu mandat com a President de la Diputació de Barcelona en haver estat nomenat Embaixador Extraordinari d'Espanya a l'URSS, el 13 de maig de 1977, càrrec que va exercir junt amb el d'Embaixador de la República Popular de Mongòlia, des de juliol de 1977 fins a octubre de 1980.

El 16 de juliol de 1980, en la 83a Sessió del Comitè Olímpic Internacional, celebrada a Moscou, va ser elegit President de l'esmentat Comitè, un cop va obtenir la majoria absoluta en la primera votació.

La vessant artística de la seva vida es reflecteix en la seva col·lecció pictòrica d'artistes catalans i d'altres de renom universal, així com obres d'escriptors, dibuixants i gravadors.

És acadèmic de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, corresponent de la Real Acade-

mia de Bellas Artes de San Fernando i de l'Acadèmia Francesa d'Esports.

És titular de múltiples condecoracions concedides pel govern espanyol, entre les quals sobresurten les deu grans creus següents: Molt Distingida Orde de Carles III, Orde d'Isabel La Catòlica, Orde Civil d'Alfons X el Savi, Orde de Cisneros, Reial Orde del Mèrit Esportiu, Mèrit Civil, Mèrit Militar, Mèrit Naval, Mèrit Aeronàutic i Mèrit Agrícola.

També ha estat guardonat per la Generalitat de Catalunya amb la "Medalla d'Or" i per l'Ajuntament de Barcelona amb la "Medalla d'Or de la Ciutat".

Així mateix diversos governs l'han distingit amb condecoracions; entre les trenta-nou distincions, destaquen les de: Cavaller de la Legió d'Honor francesa amb el grau de "Commandeur"; Gran Creu de l'Orde de Francisco de Miranda, de la República de Venèçuela; Gran Creu de l'Orde de la República Italiana; Orde de Leonardo da Vinci de la República de Rússia; Medalla de 1a classe de l'Orde de "Tudor Vladimircu" de la República Socialista de Romania; Orde "Juloslovenke Zastave sa Lentom" de la Federació de les Repúbliques Socialistes de Iugoslàvia; Comanador de l'Orde Nacional du Lion, de la República de Sene-

gal; Comanador de l'Orde Nacional Ivorienne, de Costa de Marfil; Presidential Mèrit Medal, de la República de Filipines; Medalla Dr. Miroslava Tyrsé, de la República Socialista Txecoslovaca; Medalla al Mèrit de la República Popular Xina; Medalla de 1a classe de l'Orde del Cavaller de Madarhi, de la República Popular de Bulgària, etc.

*Està casat amb **Maria Teresa Salisachs Rowe**, la qual comparteix les seves aficions esportives, i ha estat des del començament de la carrera esportiva de Joan Antoni Samaranch una col·laboradora singular, eficaç i entusiasta. El matrimoni Samaranch-Salisachs ha tingut dos fills: **Maria Teresa i Joan Antoni**.*

El 8/4/88 se li concedeix el Premi Príncep d'Astúries de l'Esport.

Per Reial Decret 1861/1991, de 30 de desembre de 1991, se li atorga el títol de Marquès de Samaranch.

TÍTOLS DE DOCTOR HONORIS CAUSA
concedits a
l'Excm. Sr. Joan Antoni Samaranch i Torelló

- 18-09-84 Universitat de Sofia (Bulgària)
Doctor Honoris Causa
- 26-02-85 Universitat de Calgary (Canadà)
Doctor Honoris Causa en Lleis
- 14-06-87 Universitat de Quebec a Trois Rivières (Canadà)
Doctor Honoris Causa
- 16-05-88 Universitat Carolina de Praga (Txèquia)
Doctor Honoris Causa
- 04-10-88 Universitat Nacional de Seoul (Corea)
Doctor Honoris Causa en Ciències Polítiques
- 10-11-88 Universitat de Budapest (Hongria)
Doctor Honoris Causa en Educació Física
- 15-01-90 Universitat Politècnica de Madrid
Doctor Honoris Causa
- 22-05-90 Universitat Laval de Quebec (Canadà)
Doctor Honoris Causa en Ciències de l'Activitat Física
- 24-09-90 Universitat Hihon de Pekin (Rep. Popular Xina)
Profesor Honoris Causa
- 27-03-92 Universitat d'Alacant
Doctor Honoris Causa
- 10-09-92 Universitat Comenio de Bratislava (Txèquia)
Doctor Honoris Causa en Ciències Pedagògiques
- 10-06-93 Universitat de Malta
Doctor Honoris Causa en Dret
- 18-10-94 Universitat de Bucarest
Doctor Honoris Causa
- 03-06-95 Universitat de La Soborna, de París
Doctor Honoris Causa

DISCURS DE CONTESTACIÓ
PER L'ACADÈMIC NUMERARI

EXCM. SR. DR. JAUME GIL i ALUJA

Excel·lentíssim Senyor President de la Reial Acadèmia,

Excel·lentíssimes Autoritats,

Excel·lentíssims i Il·lustríssims Senyors Acadèmics,

Senyores i senyors:

Constitueix per a mi un alt honor l'haver estat designat per la Reial Acadèmia de Doctors per representar la nostra Docta Institució per contestar el discurs de recepció que, com Acadèmic d'Honor, ha desenvolupat de manera brillant l'Excel·lentíssim Senyor Joan Antoni Samaranch.

És tradició, sempre respectada, glossar amb breus paraules la figura i l'obra del nou Acadèmic. Però si això és sempre molt difícil, en aquesta ocasió resulta una tasca totalment impossible. Faria falta escriure moltes pàgines i ocupar un espai de temps molt llarg per poder reflectir la personalitat d'una de les figures més destacades de la recent història del nostre país.

Forma part dels hàbits consuetudinaris, lligar el nom de Samaranch amb l'esport. Enca-

ra que això sigui una veritat, no ho és tota; tampoc seria just deixar que fos així, perquè qui avui ocupa la presidència del Comitè Olímpic Internacional sobrepassa, amb escreix, els estrets límits als quals normalment es circumscriu l'esport, per passar a ser una personalitat lligada al moviment humanista. En ell hi cap evidentment l'esport, però també d'altres aspectes de la cultura lligada estretament a l'activitat científica.

Permeteu-me, doncs, que faci una renúncia expressa a descriure una a una les activitats, les publicacions, les decisions i, sobretot, les actituds del recipiendari que han merescut, mereixen i mereixeran el reconeixement de molta gent; sobretot, d'aquells que en els diversos àmbits de la nostra societat desitgen un futur més esplendorós, fonamentat en la llibertat, la justícia i la solidaritat entre els homes.

Qui avui porta els destins de l'activitat esportiva a un àmbit mundial, ha volgut acceptar l'oferta de la nostra Reial Corporació per ocupar-hi un lloc entre nosaltres.

Senyor President del Comitè Olímpic Internacional: permeti'm que, en nom propi i en nom de tots els excel·lentíssims i il·lustríssims senyors Acadèmics que en aquest acte repre-

sento, li doni les gràcies alhora que li prego que, dintre de les moltes activitats que desenvolupa, trobi, i sé que serà així, els moments necessaris per poder compartir amb tots nosaltres la tasca que tenim encomanada: la de preservar, ampliar i enaltir les activitats científiques i culturals que formen la base fonamental del Coneixement.

La lliçó d'humanisme que l'Excel·lentíssim Senyor Joan Antoni Samaranch acaba d'exposar està construïda sobre els sòlids fonaments de la història de l'Olimpisme, però també és el fruit d'una visió de futur que està assolint ja, però que s'aconseguirà més encara en èpoques futures, un canvi fonamental en la manera de pensar l'esport. La concepció de l'ésser humà en tota la seva integritat és una definició tan elemental com imprescindible, sempre que es vulgui que l'home jugui el paper de protagonista i no sigui un senzill engranatge de la màquina de l'univers. L'ésser humà és lliure i ha d'exercir la seva llibertat. Però això no serà possible si no existeix un marc on cos i esperit puguin gaudir de totes les oportunitats que la pròpia naturalesa li proporciona.

Ningú com l'Excel·lentíssim Senyor Joan Antoni Samaranch ha fet tant per unir l'art i l'esport. Es parla molt de "creativitat", però

poques persones són conscients que va ser el Senyor Samaranch qui va senyalar d'una manera més rotunda i més clara, que la creativitat no solament és una manifestació de l'esport i de l'art, sinó que és un dels aspectes que millor els agermana.

Crec que em trobo en una situació privilegiada per poder fer aquesta afirmació, ja que fa molts anys va instituir, donar suport i impulsar la "Biennial Internacional de l'Esport a les Belles Arts" en la qual els artistes plasmen amb papers, teles o escultures la bellesa que es desprèn de l'activitat esportiva, i així feien realitat un dels pensaments més reiteratius de Pierre de Coubertin. Més tard, facilita el naixement de la "Biennial Internacional dels Esportistes en l'Art", una idea que creiem que encara és més original: es tractava que fossin els mateixos esportistes els quals generessin l'art, interpretant la bellesa que del seu esforç se'n desprèn. És, potser, l'aspecte més genuí de la concepció unitària de l'home. Quàntes vegades l'hem sentit repetir que l'ésser humà no és solament un conjunt coordinat de fibres musculars, sinó que darrera els seus moviments hi ha la cosa més sublim que els dona ordres, és a dir, el pensament que sorgeix dels impulsos electroquímics de les neurones que componen el nostre cervell.

Perquè, a més de l'activitat motora i per l'essència mateixa de l'ésser humà, que el fa diferent de les màquines i dels robots, existeix aquest do inapreciable que és la imaginació. Hi ha imaginació en l'activitat esportiva, hi ha imaginació en l'art, hi ha imaginació en la cultura, i la imaginació és indispensable per a la troballa científica. És aquest un aspecte diferenciador entre l'home i la resta d'éssers vivents i al mateix temps integrador de les diferents vessants de tot allò que forma l'olimpisme.

El Moviment Olímpic, com molt bé ha assenyalat el President del CIO, comprèn tota una varietat d'aspectes, que magistralment ha sintetitzat, i que, entesos tal com el Senyor Samaranch proclama, marcarà el millor camí perquè les futures generacions puguin arribar a aquelles fites que tots desitgem.

Hem de ser conscients que el món que transmetem a la joventut no és un camí fàcil. Ens trobem en una societat plena d'inestabilitats i, per tant, vivim en un context en el qual regeix la incertesa. És necessari que almenys aquells que hauran de conviure amb aquest món, tinguin unes referències clares de quins són els objectius i quins són els camins pels quals, d'una manera honesta, s'hi pot arribar.

Però el fet que la realitat actual, i sobretot la del futur, sigui complexa, no ens ha de fer caure en el desànim: també de manera paral·lela l'activitat científica ha fet uns passos gegantins per poder facilitar, a tots aquells que hauran de prendre decisions, els instruments que necessiten per dur a terme les activitats que tenen encomanades.

Com a resum i colofó, crec que podríem concloure que tot allò que l'Excel·lentíssim Senyor Joan Antoni Samaranch ha portat fins ara a terme, i el que farà encara en el futur, constitueix una de les més importants tasques que mai s'han dut a terme. La prudència i la intel·ligència amb què ha desenvolupat les seves activitats han fet que el President del CIO sigui considerat com a una de les persones que més ha treballat perquè la Pau a la nostra terra sigui una realitat. Espero, ho esperem tots, que segueixi portant amb la mateixa serenitat i destresa com ha fet fins ara els destins de l'Olimpisme.

Per tot això, la Reial Acadèmia de Doctors se sent molt honorada amb la seva incorporació, alhora que aquells que des d'avui seiem amb vós ens comprometem a treballar junts per, copiant les vostres paraules, "contribuir a edificar un món pacífic i millor", en el qual la

joventut sigui l'eix de la comprensió i solidaritat entre els homes i del benestar entre els pobles.

ÍNDIX

LA CULTURA COM A PART INTEGRANT DE L'OLIMPISME

La cultura com a part integrant de l'Olimpisme	7
Semblança	27
Títols de Doctor Honoris Causa	33
Discurs de contestació, per l'acadèmic numerari Excm. Sr. Dr. Jaume Gil i Aluja	35

La Reial Acadèmia, bo i respectant com a criteri d'autor les opinions exposades en les seves publicacions, no se'n fa responsable ni solidària.

© Reial Acadèmia de Doctors
Disseny: Anna Bosch i Baltasar
Impressió: Impremta Baltasar 1861
Tiratge: 600 exemplars.

Dipòsit legal: B-42351-1995

NOVES PUBLICACIONS DE LA REIAL ACADEMIA DE DOCTORS

Directori 1991.

Los tejidos tradicionales en las poblaciones pirenaicas (Discurs de promoció a acadèmic numerari de l'Excm.Sr. Eduardo de Aysa Satué, Doctor en Ciències Econòmiques, i contestació per l'Excm.Sr. Josep Antoni Plana i Castellví, Doctor en Geografia i Història), 1992.

La tradición jurídica catalana (Conferència magistral del acadèmic de número Excm.Sr. Josep Joan Pintó i Ruiz, Doctor en Dret, en la Solemne Sessió d'apertura de curs 1992-93, que fou presidida per SS.MM. el Rei Joan Carles I i la Reina Sofia), 1992.

La identidad étnica (Discurs d'ingrés de l'acadèmic numerari Excm.Sr. Angel Aguirre Baztan, Doctor en Filosofia i Lletres, i contestació per l'Excm.Sr. Josep M. Pou d'Avilés, Doctor en Dret), 1993.

Els laboratoris d'assaig i el mercat interior; Importància i nova concepció (Discurs d'ingrés de l'acadèmic numerari Excm.Sr. Pere Miró i Plans, Doctor en Ciències Químiques, i contestació per l'Excm.Sr. Josep Mª Simón i Tor, Doctor en Medicina i Cirurgia), 1993.

Contribución al estudio de las Bacteriemias (Discurs d'ingrés de l'acadèmic corresponent Il.lm.Sr. Miquel Marí i Tur, Doctor en Farmàcia, i contestació per l'Excm.Sr. Manuel Subirana i Cantarell, Doctor en Medicina i Cirurgia), 1993.

Realitat i futur del tractament de la hipertròfia benigna de pròstata (Discurs de promoció a acadèmic numerari de l'Excm.Sr. Joaquim Gironella i Coll, Doctor en Medicina i Cirurgia, i contestació per l'Excm.Sr. Albert Casellas i Condom, Doctor en Medicina i Cirurgia i President del Col.legi de Metges de Girona), 1994.

La seguridad jurídica en nuestro tiempo. ¿Mito o realidad? (Discurs d'ingrés de l'acadèmic numerari Excm.Sr. José Méndez Pérez, Doctor en Dret, i contestació per l'Excm.Sr. Angel Aguirre Baztán, Doctor en Filosofia i Lletres), 1994.

La transició demogràfica a Catalunya i a Balears (Discurs d'ingrés de l'acadèmic numerari Excm.Sr. Tomàs Vidal i Bendito, Doctor en Filosofia i Lletres, i contestació per l'Excm.Sr. Josep Ferrer i Bernard, Doctor en Psicologia), 1994.

L'art d'ensenyar i d'aprendre (Discurs de promoció a acadèmic numerari de l'Excm.Sr. Pau Umbert i Millet, Doctor en Medicina i Cirurgia, i contestació per l'Excm.Sr. Agustín Luna Serrano, Doctor en Dret), 1995.

Sessió necrològica en record de l'Excm.Sr. Lluís Dolcet i Buxeres, Doctor en Medicina i Cirurgia i Degà emèrit de la Reial Acadèmia de Doctors, que morí el 21 de gener de 1994. Enaltíren la seva personalitat els acadèmics de número Excms.Srs.Drs. Ricard García Vallés, Josep Mª Simón i Tor i Albert Casellas i Condom. 1995.

La Unió Europea com a creació del geni polític d'Europa (Discurs d'ingrés de l'acadèmic numerari Excm.Sr. Jordi Garcia-Petit i Pàmies, Doctor en Dret, i contestació per l'Excm.Sr. Josep Llorit i Brull, Doctor en Ciències Econòmiques), 1995.

La explosión innovadora de los mercados financieros (Discurs d'ingrés de l'acadèmic corresponent Il.lm.Sr. Emilio Soldevilla García, Doctor en Ciències Econòmiques i Empresarials, i contestació per l'Excm.Sr. José Méndez Pérez, Doctor en Dret), 1995.

REAL ACADEMIA DE DOCTORS

—Publicacions—